

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö OKM/49/010/2017

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Suomen Akatemiasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy (myöhemmin Metropolia) kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Metropolia tukee Suomen Akatemian laajaa tehtäväkenttää tutkimuksen ja tutkimusedellytysten edistäjänä. Tämä merkitsee myös ammattikorkeakoulujen lakisääteisen soveltavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotehtävän huomioimista Suomen Akatemian tehtävissä ja toiminnassa.

Metropolia korostaa, että Akatemian uusien tehtävien vaikuttavuuden ja tutkimuksen hyödynnettävyyden vahvistamiseksi on Akatemian tehtävissä ja toiminnassa huomioitava ammattikorkeakoulut kansallisina ja kansainvälisinä tutkimustoimijoina.

Metropolia esittää, että Suomen Akatemian toiminnan uudistamisessa tunnistetaan selkeästi myös ammattikorkeakoulujen tutkijat ja asiantuntijat tasavertaisina tutkimusjärjestelmän toimijoina, erityisesti tutkimuksen hyödynnettävyyden ja tutkimusrahoituksen vaikuttavuuden vahvistajina.

Suomen Akatemian tehtävät

Hallituksen esityksen mukaan lakimuutoksen tarkoituksena on vahvistaa Suomen Akatemian asemaa tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaationa ja laajentaa sen asiantuntemuksen hyödyntämistä yhteiskunnallisen päätöksenteon perustana. Hallituksen esityksessä Akatemian asemalla tieteen ja tutkimuksen asiantuntijana tunnistetaan olevan laajempikin tarve kuin vain opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla, esim. siinä, että tieteen ja tutkimuksen tulokset tukevat politiikkojen kehittämistä. Lisäksi Akatemian vaikuttavuutta halutaan vahvistaa aktiivisemmalla roolilla vuoropuhelussa tutkimusyhteisön ja muun yhteiskunnan välillä.

Lakiesityksessä Akatemian tehtävämäärittely saattaa jäädä hallituksen esityksen tavoitteita suppeammaksi. Lakiesityksen 2§ mukaan kaikkia Akatemian tehtäviä rajaa määre "*tieteellinen tutkimus*", mitä ei kuitenkaan ole avattu tai määritelty esityksessä. Pitääkö "*tieteellinen tutkimus*" sisällään esim. soveltavan tutkimuksen tai kehitys- ja innovaatio toiminnan? Huomioiko "*tieteellinen tutkimus*" myös ammattikorkeakoulujen lakisääteisen soveltavan

19.12.2017

tutkimustoiminnan, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan Akatemian toiminnassa, tutkimusedellytysten edistämässä ja tutkimusrahoituksessa?

Lakiesityksen 2§ ei laajenna Akatemian asiantuntemuksen hyödyntämistä yhteiskunnallisen päätöksenteon perustana muun kuin tiedepolitiikan osalta. Myöskään tieteen ja tutkimuksen tulosten tuomista politiikkojen kehittämiseen ei huomioida. Olisi tärkeää selkeyttää se taho, joka toimisi riippumattomana, korkean tason neuvoa-antavana tiede- ja innovaatiopolitiikan asiantuntijaelimenä, haastajana sekä uusien avauksien, näkökulmien ja toimintalinjojen avaajana.

Tieteelliset toimikunnat

Lakiesitys muuttaisi myös tieteellisten toimikuntien tehtävänmäärittelyä ja toimikausia. Tavoitteena uudistuksessa on joustava toimikuntarakenne, joka vastaisi tieteen ja tutkimuksen muuttuviin tarpeisiin.

Tieteellisten toimikuntien uusi tehtävä ja rakenne edellyttävät laajapohjaista ja syvällistä asiantuntemusta tutkimusedellytysten kehittämisestä ja hyödyntämisestä. Laaja-alaiset toimikunnat avaavat myös rohkeammin mahdollisuuksia tieteiden välisten tutkimusavausten rahoittamiseen.

Lakiesityksen 5§ mukaan toimikunnissa tulee olla monipuolinen ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus. Edelleen lakiesityksen 5§ mukaan ennen toimikuntien asettamista on kuultava yliopistoja, keskeisiä valtion tutkimuslaitoksia, tutkimus- ja kehittämistyötä edustavia viranomaisia ja yhteisöjä, keskeisiä tieteellisiä seuroja ja tiedeakatemiaita.

Metropolia korostaa, että Akatemian uusien tehtävien vaikuttavuuden ja tutkimuksen hyödynnettävyyden vahvistamiseksi on Akatemian toiminnassa (ml. toimikunnat) huomioitava myös ammattikorkeakoulut kansallisina ja kansainvälisinä tutkimustoimijoina ja asiantuntijoina.

Metropolia pitää erittäin tärkeänä toimikuntien ehdokasasettelun avoimuutta sekä sitä, että toimikuntiin ja hakemusten arviointiin nimetään ansiokkaita tutkijoita myös ammattikorkeakouluista.

Avointen toimintojen edistäminen tutkimus- ja innovaatiojärjestelmässä edellyttää sitä, että kaikki tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän tutkimustoimijat ovat aidosti mukana vuoropuhelussa, myös toimikuntatasolla. Suomen Akatemian tehtävänä on myös toimia asiantuntijana tiedepolitiikan kehittämisessä ja toimeenpanossa. Tämä tehtävä edellyttää riippumatonta ja kattavaa vuorovaikutusta kaikkien suomalaisten korkeakoulujen (yliopistojen lisäksi myös ammattikorkeakoulut) ja muiden tutkimustoimijoiden välillä.

Metropolian vahva näkemys on, että myös ammattikorkeakouluja on kuultava toimikuntien asiantuntemusta koottaessa.

19.12.2017

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy

Helsingissä, 18.12.2017



Riitta Konkola
Toimitusjohtaja-rehtori